

Täysistunto

Keskiviikko 27.5.2020 klo 14.02—17.18

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maakaasumarkkinalain 3 ja 93 §:n sekä sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 27 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 68/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

16.41 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esityksellä pantaisiin täytäntöön keväällä 2019 hyväksytty EU:n maakaasumarkkinadirektiiviä muuttanut direktiivi siltä osin kuin Suomen lainsäädännössä on muutostarpeita. Muutosdirektiivin tavoitteena on laajentaa Euroopan unionin maakaasumarkkinasäännösten soveltamisalaa koskemaan kolmansista maista tulevia ja niihin meneviä kaasunsiirtoputkia. Jäsenvaltioiden on tullut saattaa muutosdirektiivin edellyttämä lainsäädäntö voimaan viimeistään 24.2.2020.

Kaasudirektiivin muutoksesta käytiin iso poliittinen vääntö EU:n toimielimissä syksyn 2017 ja kevään 2019 välisenä aikana. Direktiivin muutos pelkistyi valmistelussa ja julkisessa keskustelussa pitkälti kysymykseen suhtautumisesta Nord Stream 2 -kaasuputkihankkeeseen. Suhtautuminen direktiiviin myös jakoi osan jäsenvaltiosta kahteen leiriin, joiden näkökulmat direktiiviehdotukseen poikkesivat vahvasti toisistaan riippuen siitä, miten kyseiset jäsenvaltiot suhtautuivat Nord Stream 2 -hankkeeseen.

On kuitenkin huomattava, että direktiiviehdotus oli luonteeltaan yleinen. Kysymys oli siitä, a) sovelletaanko EU:n kaasumarkkinalainsäädäntöä kaikkiin jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisiin siirtoputkiin vai ovatko ne kaikki EU:n kaasumarkkinalainsäädännön soveltamisalan ulkopuolella ja b) sovelletaanko EU:n kaasumarkkinalainsäädäntöä pelkästään jäsenvaltioiden alueella ja aluemerellä vaiko myös jäsenvaltioiden talousvyöhykkeellä. Suomi ajoi direktiivineuvotteluissa johdonmukaisesti kompromissilinjaansa, jonka mukaan toisaalta EU:n kaasumarkkinalainsäädäntöä tulee soveltaa johdonmukaisesti koko EU:n alueella eli myös kolmansista maista tuleviin siirtoputkiin, mutta toisaalta EU:n kaasumarkkinalainsäädäntöä ei kansainvälisen merioikeuden mukaan voida soveltaa jäsenvaltioiden talousvyöhykkeellä. Muutosdirektiivi hyväksyttiin lopulta pitkälti sen kompromissilinjan mukaisesti, jota Suomi ajoi.

Arvoisa puhemies! Suomen vuoden 2017 kaasumarkkinalain soveltamisala on jo alkuaan kattanut Suomen ja Venäjän välisen yhdysputken. Putkeen sovelletaan Suomen ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2020 vp

EU:n kaasumarkkinalainsäädäntöä ja verkkosäätelyä heti Suomen rajalta lähtien. Vastaa- vasti Suomen kaasumarkkinalainsäädäntöä ei ole sovellettu Suomen talousvyöhykkeellä kulkeviin kaasuputkiin. Tämän vuoksi kaasudirektiivin muutoksesta ei aiheudu kansalli- seen lainsäädäntöömme kuin vähäisiä teknisluonteisia muutoksia. Edellä mainitun lisäksi EU:n kaasumarkkinalainsäädännön soveltamisalan muutos vaikuttaa Suomeen sitä kautta, että EU:n kaasuverkkoasetuksen soveltamisala laajeni koskemaan myös kolmansista mais- ta tulevia siirtoputkia eli myös Suomen ja Venäjän välistä yhdysputkea. Lisäksi muutosdi- rektiivi rajoittaa jäsenvaltioiden mahdollisuuksia tehdä yhdysputken säätelyyn liittyviä erillisiä kansainvälisiä sopimuksia kolmansien maiden kanssa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maakaasumarkkinalakia ja sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annettua lakia. Maakaasumarkkinalakiin lisättäisiin muutosdirektiivin mukainen yhdysputken määritelmä, joka kattaa sekä jäsenvaltioiden vä- liset että myös Suomen ja kolmansien maiden väliset yhdysputket. Muutos on luonteeltaan säädöstekninen. Maakaasumarkkinalain säädöksiä, jotka koskevat uuden infrastruktuurin vapautumista eräistä maakaasuverkkojen säätelyyn liittyvistä velvoitteista, esitetään muutettavaksi muutosdirektiivin vaatimusten mukaisesti. Vapautusmenettely ulotettaisiin koskemaan Suomen ja kolmansien maiden välisiä uusia yhdysputkia. Lisäksi täydennettäi- siin vapautuksen myöntämisen edellytyksiä ja menettelyn sääntöjä. Säännöksillä ei ole käytännössä on vaikutusta Suomeen, koska on epätodennäköistä, että uusia kolmansiin maihin suuntautuvia yhdysputkia Suomeen enää rakennettaisiin. Sähkö- ja maakaasumark- kinoiden valvonnasta annettuun lakiin lisättäisiin säännös säätelyviranomaisten välisestä yhteistyöstä Suomen ja kolmannen maan välisen yhdysputken säätelyyn liittyvissä kysy- myksissä. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi tilassa.

16.46 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Aivan niin kuin tuossa ministeri totesi, tässä on kysymyksessä enemmänkin tällainen tekninen muutosdirektiivin implementointi suo- malaiseen lainsäädäntöön ja maakaasumarkkinalakiin, eli siellä on kyse näistä määritel- mistä ja vapautuksista ja sitten myöskin säätelyviranomaisten välisestä yhteistyöstä.

Arvoisa puhemies! Ministeri totesikin sieltä hallituksen esityksestä, että näillä ehdote- tuilla säännöillä ei ole käytännössä vaikutuksia maakaasualan yrityksiin tai maakaasun käyttäjiin taikka viranomaisten toimintaan. Käytettävissä olevan tuontikapasiteetin ja en- nustetun maakaasun kysynnän perusteella on epätodennäköistä, että Suomen ja kolman- sien maiden välille rakennettaisiin uusia yhdysputkia. Ja, arvoisa puhemies, tässä voisi var- maan ministeriltä kysyä, onko näin, että ennusteet todellakin näyttävät siihen suuntaan, että mitään tämäntyyppisiä rakennelmia ei enää ole tulossa. Ja niin kuin ministeri tuossa hyvin kuvasi, asian käsittelyssä oli varmaankin aimo annos myöskin tällaista poliittista vääntöä sinällänsä melko teknisten asioitten säätämisessä.

Arvoisa puhemies! Sinällänsä nämä asiat on syytä implementoida Suomen lainsäädän- töön.

16.47 Elinkeinoministeri Mika Lintilä: Arvoisa puhemies! Lyhyesti edustaja Essayahin kysymykseen. Tällä hetkellä, tällä näköalalla, joka meillä on olemassa, ei ole tilannetta, jossa sellainen olisi kolmansista tulossa. Ja toki kaikki muistavat sen keskustelun, jota sil- loin käytiin — muistatte Tanskan tilanteen, miten Tanska suhtautui, miten Saksa, Suomi. Olihan se tietysti siihen nähden tunteita herättävää, että puhuttiin Nord Stream kakkosesta, kun ykkösessä oli periaatteessa jo käyty se keskustelu. Siitä varmasti pitkälle johtui sitten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2020 vp

tämä koko direktiivivääntö, jota käytiin ja jonka varmasti edustaja Essayah muistaa erittäin hyvin — pitkäaikaisena europarlamentaarikkona varmasti vielä paremmin kuin useimmat meistä. Mutta tällä hetkellä tilanne on verrattain stabiili ja vakaa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.